

ovdje neke: God. V. (1914.) Emancipacija žene, Rat, O dužnostima. God. VI. (1915.) Stožerna krepost hrabrosti. U ovom godištu počinje njegova kritika, a zatim replika na odgovore dr. Josipa Carevića o hipnotizmu.¹ Ta se rasprava proteže s odgovorima i protuodgovorima skoro kroz sve brojeve do god. 1918. U god. IX. i X. (1918. i 1919.) donosio je tumačenje novog crkvenog zakonika.

Radio je perom i izvan »B. S.« Književno je društvo sv. Jeronima izdalo njegove knjige o životu Bl. Dj. Marije i sv. Josipa. Brinuo se još naročito oko širenja pobožnosti sv. Josipa i oko razvoja Marijanskih kongregacija u našim krajevima. I riječju i perom je ove plemenite svrhe promicao.

»Bogoslovska Smotra« se odužuje ovim kratkim spomenom svome vrijednom uredniku i saradniku, čuvajući u harnosti svijetla njegovu uspomenu. R. i . p.

DR. A. ŽIVKOVIĆ

„L' union des églises“ o Strossmayeru.

Ugledna carigradska revija »L' union des églises«, što je izdaju oci asumpcionisti, donijela je u broju 10. od mjeseca septembra 1924. (godište III.) članak iz pera g. Leona Vineuve pod naslovom: »Mgr. J. G. Strossmayer, évêque de Djakovo (1815. do 1905.).« U članku je posvećena naročita pažnja unionističkom radu biskupa Strossmayera, a vrlo simpatično prikazano samo Djakovo, kao sjedište i žarište ne samo slavenske misli u našim stranama za ono doba, nego svakog velikog nacionalnog i kulturnog pothvata.

Što nas se osobito ugodno dojima u ovom prikazu to je otvorenost, kojom pisac članka staje na stranu našeg biskupa u pitanju njegovog istupa na vatikanskom koncilu. I u prikazima naših ljudi opaža se prigodice neka usiljena nota, kad na ovaj temat dodu. Ali Francuz Vineuve imajući pred očima veliku i zanosnu Strossmayerovu misao o sjedinjenju istočne i zapadne crkve, ima snage da otvoreno kaže: »On comprend des lors qu' il ait, au concile jeté des cris effrayés à l' imminence d' un acte dogmatique incontestablement difficile à présenter aux dissidents (str. 311). Raščinja sve pojedine razloge, koji snažno opravdavaju njegov opozicioni stav u pitanju proglašenja dogme o neprevarljivosti papinoj, pa zaključuje: »Vue de ce biais l' argumentation de Strossmayer l' honore et le fait admirer; d' autant plus sympathique et plus admirable qu' il ne defend point une idée personnelle, mais qu' il ressént à l' avance les alarmes prévues des dissidents« (str. 313).

A vrijedno je istaknuti i ovu konstataciju: Rome, du reste, ne suspecta jamais son obeissance zélé« (str. 313).

Znamo, da je sam Strossmayer za života morao da ooprvgava lažne glasine, koje su u sumnju dovodile njegovu ortodoksiju.

¹ Povodom knjige dr. Jos. Carevića: Hipnotizam u svijetlu filozofije.

U samom njegovom narodu ima i dandanas da trpi čast njegovog imena i da pokriva neukusne ispade nekih sektaraca. Zato je simpatičan ovaj glas stranog čovjeka, jer daje čast istini i brani svijetlu spomen jednog k a t o l i č k o g biskupa. **Dr A. Živković.**

Fra Ivan Turić, filozof.

I.

U zaostroškom arhivu zaslugom dra o. V. Nakića i dra o. R. Rogušića nadoh još jedan rukopis filozofa o. Ivana Turića, koji glasi:

Log. (i c) a M a g n a.

On je zapravo govoreći njegove velike logike jedan ulomak, jer izrečito piše: »Ternio quartus logicae maioris«, koju sam ja našao u makarskom franjevačkom arhivu i već recenzirao. On sadrži: »Pitanje o predmetu logike«. Napisao ga je u Šibeniku, kao lektor filozofije: »Haec scripta logicalia compillata, et coadunata fuere labore, ac studio fr(atr)is Joannis Thurich ab Andevio lectoris philosophiae in aedibus s. Laurentii Martyris Sibenici die 26. sept. anni... 1733.« Format je rukopisa $21\frac{1}{2} \times 16$ cm.

U rukopisu raspravlja o predmetu logike. Nazori su mu obični, kao i u ostalih skotista. Obradba samostalna. Krasopis pravilan, sitan i ima mnogo skraćenica. Predmet je logike silogizam. Ona je jednostavno spekulativna znanost. Kao i ostali savremeni naši skotisti drži, da je »logica utens« umjetnost, a »docens« znanost. Ipak sumnja, da se navike jedne i druge s t v a r n o razlikuju. Očito tvrdi, da je ona »simpliciter necessaria«, da se poluče druge znanosti, što izrečito Jukić niječe. Logika ima razna svojstva različitih razloga, jer posjeduje razne zaključke.

U drugoj raspravi ovog rukopisa radi o konkretnomu i apstraktnomu. Dokazuje, da pripadno konkretno znači prvobitno i glavno oblik, sporedno subjekt. Da se poluči jedinstvenost ili više pripadnih konkretum-a, traži se i dovoljna je jedinstvenost ili više subjekta, a ne forme. Nasuprot da se poluči jedinstvenost ili više supstancijalnih supstantivnih konkretum-a, dovoljna je samo jedinstvenost ili množina oblika, a ne subjekta. Pa to je sasvim naravno u peripatetičnoj filozofiji. U stvorenim ne mogu se apstraktne stvari propovijedati o njihovim konkretnima, niti obratno; niti apstraktne o drugim konačno apstraktnim.

Raspravu o himeri napisa u Makarskoj, 16. VIII. 1743. Dokazuje, da opstoji himera. Bog poznaje bitke razuma, ali u krepost ovoga svojega poznanja ne izvodi ih na učinak. Ljudska volja može proporcionalno proizvesti himeru, ali nikako vanjska ili unutrašnja čutila. Bitak razuma ima biti aktualno i moguće izvanjsko.